

Skýrsla þessi og innihald hennar er eingöngu til innanhússnota hjá því fyrirtæki, stofnun eða einstaklingi sem hana keypti. Öll opinber birting eða dreifing er óheimil án skriflegs leyfis Capacent Gallup. Starfsemi Capacent Gallup er með ISO 9001 gæðavottun. Allur réttur áskilinn: © Capacent Gallup
Capacent Gallup er aðili að Gallup International

Hagsmunasamtök heimilanna

Áhrif efnahagsástandsins á fjárhag
heimilanna

Viðhorfsrannsókn

Ágúst-september 2009

Bls.

- 4 **Framkvæmd**
Ítarlegar niðurstöður
- 8 Sp. 1 Hver af eftirtöldum fullyrðingum lýsir best fjárhag heimilis þíns?
- 9 **Túlkun niðurstaðna**

Lýsing á rannsókn

Unnið fyrir	Hagsmunasamtök heimilanna
Markmið	Að skoða áhrif efnahagsástandsins á fjárhag heimilanna
Framkvæmdatími	25. ágúst til 10. september 2009
Aðferð	Símakönnun
Úrtak	1678 manns á öllu landinu, 16 ára eða eldri, handahófsvaldir úr þjóðskrá
Verknúmer	4019295

Stærð úrtaks og svörun

Upphaflegt úrtak	1678
Búsettir í útlöndum, veikir eða látnir	29
Endanlegt úrtak	1649
Neita að svara	605
Næst ekki í	180
Fjöldi svarenda	864
Svarhlutfall	52,4%

Greiningarbreytur

Kyn	Karlar og konur
Aldur	Sex aldursflokkar
Búseta	Reykjavík, nágrennasveitarfélög Reykjavíkur og önnur sveitarfélög
Einstaklingstekjur	Fimm flokkar
Fjölskyldutekjur	Tekjur allra á heimilinu fyrir skatta, sex flokkar
Menntun	Fjórir flokkar
Börn á heimili	Fjórir flokkar
Starf	Níu flokkar

Reykjavík, 18. september 2009**Bestu þakkir fyrir gott samstarf,**

Guðbjörg Andrea Jónsdóttir
Jóna Karen Sverrisdóttir
Lilja Gunnlaugsdóttir
Matthías Þorvaldsson

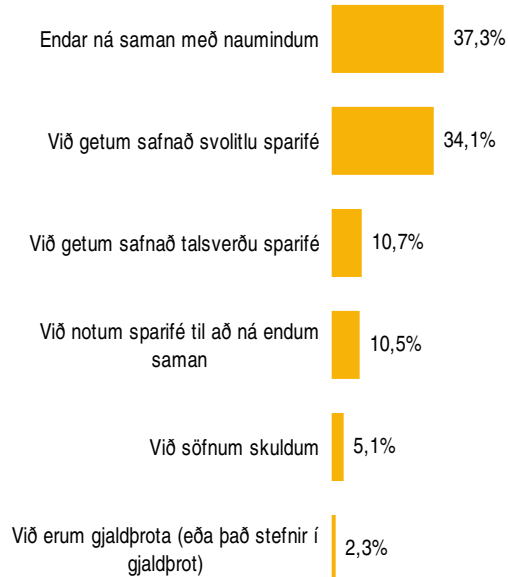
Allar ábendingar varðandi framsetningu skýrslunnar eru vel þegnar. Vinsamlegast sendið tölvupóst á abending@capacent.is til að koma þeim á framfæri.

Ítarlegar niðurstöður

Sp. 1. Hver af eftirtöldum fullyrðingum lýsir best fjárhag heimilis þíns?

Ágúst-september 2009

Svör	Fjöldi	Hlutfall %	Víkmörk +/-
Endar ná saman með naumindum	290	37,3	3,4
Við getum safnað svolitlu sparifé	265	34,1	3,3
Við getum safnað talsverðu sparifé	83	10,7	2,2
Við notum sparifé til að ná endum saman	82	10,5	2,2
Við söfnum skuldum	40	5,1	1,6
Við erum gjaldþrota (eða það stefnir í gjaldþrot)	18	2,3	1,1
Fjöldi svara	778	100,0	
Tóku afstöðu	778	90,0	
Tóku ekki afstöðu	86	10,0	
Fjöldi svarenda	864	100,0	

Greiningar

	Fjöldi svara	Endar ná saman með naumindum	Við getum safnað svolitlu sparifé	Við getum safnað talsverðu sparifé	Við notum sparifé til að ná endum saman	Við söfnum skuldum	Við erum gjaldþrota (eða það stefnir í gjaldþrot)
Kyn							
Karlar	359	33,4%	35,9%	13,1%	11,1%	3,6%	2,8%
Konur	419	40,6%	32,5%	8,6%	10,0%	6,4%	1,9%
Aldur *							
16-24 ára	113	21,2%	45,1%	20,4%	7,1%	1,8%	4,4%
25-34 ára	133	33,8%	33,8%	12,8%	9,0%	5,3%	5,3%
35-44 ára	160	43,1%	26,9%	6,3%	10,6%	12,5%	0,6%
45-54 ára	145	46,9%	25,5%	4,8%	17,9%	4,1%	0,7%
55-64 ára	111	37,8%	35,1%	13,5%	8,1%	3,6%	1,8%
65 ára eða eldri	116	36,2%	43,1%	9,5%	8,6%	0,9%	1,7%
Búseta							
Reykjavík	271	32,8%	37,3%	12,9%	11,1%	4,4%	1,5%
Nágrannasv.félög Rvk	185	39,5%	29,7%	8,1%	14,6%	4,9%	3,2%
Önnur sveitarfélög	322	39,8%	33,9%	10,2%	7,8%	5,9%	2,5%
Einstaklingstekjur *							
Lægri en 125 þúsund	115	39,1%	29,6%	11,3%	10,4%	4,3%	5,2%
125 til 249 þúsund	229	39,3%	29,3%	9,2%	12,7%	5,7%	3,9%
250 til 399 þúsund	226	39,4%	36,3%	8,0%	8,8%	7,1%	0,4%
400 til 549 þúsund	83	31,3%	50,6%	4,8%	9,6%	1,2%	2,4%
550 þúsund eða hærr	61	31,1%	31,1%	31,1%	6,6%		
Fjölskyldutekjur *							
Lægri en 250 þúsund	80	48,8%	18,8%	5,0%	12,5%	8,8%	6,3%
250 til 399 þúsund	154	43,5%	31,8%	3,9%	13,6%	5,2%	1,9%
400 til 549 þúsund	143	46,2%	29,4%	7,0%	9,1%	6,3%	2,1%
550 til 799 þúsund	151	27,2%	42,4%	13,2%	11,3%	5,3%	0,7%
800 til 999 þúsund	69	31,9%	43,5%	17,4%	4,3%	1,4%	1,4%
Milljón eða hærr	48	33,3%	33,3%	31,3%	2,1%		
Menntun							
Grunnskólapróf	128	30,5%	35,2%	18,0%	8,6%	5,5%	2,3%
Grunnskólapróf og viðbót	152	41,4%	28,3%	7,2%	11,8%	5,9%	5,3%
Framhaldsskólapróf	262	37,8%	37,4%	7,6%	10,7%	4,6%	1,9%
Háskólapróf	235	37,4%	33,6%	12,3%	10,6%	5,1%	0,9%
Börn á heimili							
Ekkert	392	36,2%	38,0%	12,2%	8,4%	3,3%	1,8%
Eitt	153	35,9%	30,7%	11,8%	13,1%	5,9%	2,6%
Tvö	138	40,6%	29,7%	6,5%	15,9%	5,1%	2,2%
Þrjú eða fleiri	14	42,9%	35,7%			14,3%	7,1%
Starf *							
Verkaf./Einf.þj.st	84	39,3%	33,3%	7,1%	7,1%	9,5%	3,6%
Sjóm/Bændur	9	44,4%	33,3%	22,2%			
Faglærð iðnaðarstörf	45	37,8%	40,0%	8,9%	8,9%	4,4%	
Skrífsst.-Fagl.við opinb. þjón.	197	42,6%	30,5%	8,1%	12,2%	6,1%	0,5%
Sérfræðingar	49	30,6%	42,9%	16,3%	4,1%	6,1%	
Stjórnendur/Atv.rekendur	122	36,1%	32,8%	9,0%	13,1%	6,6%	2,5%
Nemar	117	22,2%	40,2%	19,7%	9,4%	5,1%	3,4%
Atvinnulausir	26	26,9%	30,8%		23,1%		19,2%
Hvorki útvinandi né í námi	112	46,4%	32,1%	8,9%	9,8%	0,9%	1,8%

* Marktækur munur á milli hópa

Grænar tölur eru hærrí en efrí vikmörk fyrir heildina

Rauðar tölur eru lægri en neðrí vikmörk fyrir heildina

Svör	Fjöldi	Hlutfall %	Vikmörk +/-
Mjög miklu máli (5)	217	27,6	3,1
Frekar miklu máli (4)	356	45,3	3,5
Hvorki né (3)	133	16,9	2,6
Frekar litlu máli (2)	61	7,8	1,9
Mjög litlu máli (1)	19	2,4	1,1
Miklu máli		72,9	3,1
Hvorki né		16,9	2,6
Litlu máli		10,2	2,1
Fjöldi svara	786	100,0	
Tóku afstöðu	786	99,0	
Tóku ekki afstöðu	8	1,0	
Fjöldi svarenda	794	100,0	
Meðaltal		3,9	
Vikmörk ±		0,1	

Meðaltal er reiknað með því að leggja saman margfeldi af vægi svars og fjölda sem velja það svar og deila upp í summuna með heildarfjölda svara. Í töflunni hér fyrir ofan reiknast meðaltal skv. eftirfarandi formúlu: $[Mjög\ miklu\ máli\ (fj.\ x\ 5) + Frekar\ miklu\ máli\ (fj.\ x\ 4) + hvorki\ né\ (fj.\ x\ 3) + Frekar\ litlu\ máli\ (fj.\ x\ 2) + mjög\ litlu\ máli\ (fj.\ x\ 1)] / Heildarfjöldi\ svara$.
Meðaltalið tekur gildi á kvarðanum 1 til 5.

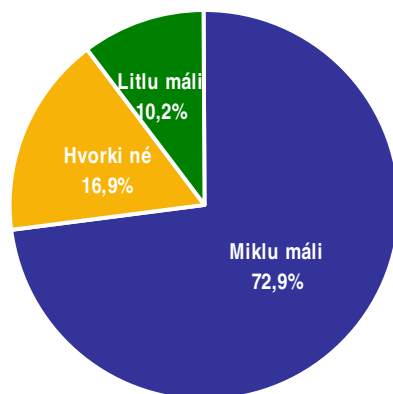
Staðalfrávik er algengur mælikvarði á dreifingu svara í kringum meðaltal. Það segir til um hversu lík eða ólík svör þátttakenda við spurningu eru. Hátt staðalfrávik ber að túlka þannig að svör þátttakenda séu ólík en lágt staðalfrávik þannig að svörin séu lík.

Töflur

Niðurstöður fyrir hverja spurningu eru settar fram í töflum og myndum. Hver spurning er efst á hverri blaðsíðu og nafnið á því sem hún á að mæla er sett fyrir ofan hverja töflu. Í töflunni er hægt að sjá svör þátttakenda og hve margir þeirra tóku ekki afstöðu til þessarar spurningar eða voru ekki spurðir. Í töflunni hér til hliðar má sjá að rétt tæp 28% þátttakenda telja það sem spurt var um skipta mjög miklu máli og ríflega 45% frekar miklu. Ef teknir eru saman þeir sem segja þetta skipta „frekar miklu“ og „mjög miklu“ þá gefur það naumlega 73%.

Vikmörk

Til að geta áttað sig betur á niðurstöðum rannsókna er nauðsynlegt að skilja hvað vikmörk eru. Vikmörk eru reiknuð fyrir hverja hlutfallstölu og meðaltöl og ná jafn langt upp fyrir og niður fyrir töluna nema ef vikmörkin fara niður að 0% eða upp að 100%. Oftast er miðað við 95% vissu. Segja má með 95% vissu að niðurstaða sem fengin er úr rannsókn lægi innan þessara vikmarka ef allir í þýðinu væru spurðir. Dæmi: segja má með 95% vissu að hefðu allir í þýði verið spurðir, hefðu á bilinu 24,5% til 30,7% (27,6% +/- 3,1%) þeirra sagt að þetta skipti mjög miklu máli.
Í framhaldi af þessu er hægt að bera saman svarmöguleikana. Ef vikmörkin skarast ekki er munur á þeim marktækur. T.d. væri hægt að segja með 95% vissu að marktækt fleiri einstaklingar teldu það sem spurt var um skipta frekar miklu máli en mjög miklu máli.

Myndir

Í myndum er reynt að draga saman helstu niðurstöður þannig að auðvelt sé fyrir lesandann að átta sig á hvað sé markverðast hverju sinni. Ennfremur er oft gerð greining á hverri spurningu eftir öðrum greiningarbreytum í könnuninni. Má þar nefna kyn, aldur, búsetu, menntun og aðrar spurningar í sömu könnun. Hér fyrir neðan má sjá greiningu eftir kyni og aldri þátttakenda. Þar sést að ekki er munur á meðaltölum eftir kyni en hins vegar er munur eftir aldri þátttakenda. Hér skiptir það sem spurt var um þá sem eldri eru meira máli en þá sem yngri eru.

Greiningar

	Fjöldi	Mjög miklu	Frekar miklu	Í meðal-lagi	Frekar litlu	Mjög litlu	Meðaltal
Kyn							
Karlar	396	28,8%	43,7%	17,2%	7,1%	3,3%	3,9
Konur	390	26,4%	46,9%	16,7%	8,5%	1,5%	3,9
Aldur *							
16-24 ára	166	22,1%	44,8%	16,3%	12,8%	4,0%	3,7
25-34 ára	159	22,6%	42,8%	16,4%	13,8%	4,4%	3,7
35-44 ára	164	25,0%	42,1%	24,4%	7,3%	1,2%	3,8
45-54 ára	136	30,1%	47,8%	15,4%	5,1%	1,5%	4,0
55-75 ára	161	32,3%	48,4%	11,8%	4,3%	3,1%	4,0

* Marktækur munur á meðaltölum hópa

Marktekt

Algengur misskilningur er að ef niðurstaða tölfræðiprófs er ekki tölfræðilega marktæk þá sé ekkert að marka þá niðurstöðu. Það er rangt, því eina merking tölfræðilegrar marktæktar felst í því hvort hægt sé að alhæfa mun í úrtaki yfir á þýði.

Við úrvinnslu á niðurstöðum eru alla jafna notuð tölfræðipróf sem greina hvort munur á tilteknum hópum sé tölfræðilega marktækur eða ekki. Í flestum tilfellum er einhver munur á öllum hópnum sem athugaðir eru. Þar sem einungis er verið að vinna með úrtök eru marktæktarpróf notuð til að meta hvort hægt sé að staðhæfa hvort einhver munur sé einnig í því þýði sem úrtakið var dregið úr (dæmi um þýði: Allir Íslendingar á aldrinum 18-69 ára). Ef niðurstaða er ekki tölfræðilega marktæk er ekki hægt að staðhæfa að einhver munur sé á tilteknum hópum í þýði þrátt fyrir að munur sé á þeim í úrtakinu. Ef niðurstaða er tölfræðilega marktæk má álykta sem svo að munur sé á þessum hópum í þýðinu.